

Le schéma fait voir les corrélations de l'expression syntaxique et de l'orientation pragmatique des slogans publicitaires. Ils peuvent représenter *le conseil, la promesse, la requête, le jugement, l'avertissement, la proposition, la déclaration*. Nous voyons que pour exprimer *le conseil* et *la proposition* dans le slogan publicitaire il existe une construction commune pour tous les deux actes de parole - phrase de type impératif. *La requête* se sert traditionnellement de phrases en forme interrogative. *La promesse* exploite le plan du futur à l'aide des constructions au temps futur pour engager le locuteur à l'accomplissement d'une action future qui est l'achat. La conception spécifique de la publicité la pousse souvent à flatter le consommateur potentiel ou à louer la marchandise en question, ce qui privilégie l'emploi des constructions superlatives exprimant *le jugement*. *L'avertissement* qui est souvent indirect est exprimé par l'infinitif parfois en forme négative. *La déclaration*, étant le jugement qui repose sur l'évidence, privilégie les phrases de type récit.

Les résultats de l'analyse peuvent se poursuivre dans la direction de l'étude plus approfondie de l'aspect pragmatique et ses nuances de la langue publicitaire. Cet aspect constitue une domaine de recherche inépuisable, parce qu'il est toujours difficile d'appréhender la totalité d'une matière aussi fluctuante que la langue publicitaire.

Littérature

Austin, J.-L. Quand dire c'est faire / J.-L. Austin. – P.: Seuil, 1970. – 217 p. *Ducrot, O.* Le dire et le dit / O. Ducrot. – P.: Les éditions de Minuit, 2001. – 164 p. *Moeschler, J.* Pragmatique du discours / J. Moeschler, A. Reboul. – P.: A.Colin, 1998. – 142 p. *Moeschler, J.* La pragmatique aujourd'hui / J. Moeschler, A. Reboul. – P.: Seuil, 1998. – 112 p. *Searle, J.R.* L'acte de langage / J.R. Searle. – P.: Seuil, 1986. – 264 p.

ШИМАНОВИЧ І.В.

(Бердянський держ. пед. ун-т)

ФУНКЦІОНУВАННЯ АНІМАЛІЗМІВ У СТРУКТУРІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

The articles with the functioning of animals' names in the structure of English phraseological units. The frequency of usage and semantics of animalisms have been determined. The author has revealed factors which influence the formation of national zoosymbolism, its axiological potential and motivation.

Key words: *phraseological unit, zoolexema, axiological potential, motivation, conceptosphere, symbol.*

Наше дослідження присвячене питанню функціонування назв тварин у фразеологічному корпусі англійської мови. Взаємодія людини із навколишнім світом, у т.ч. із тваринним з давніх часів створювали передумови для формування образу світу. В етносвідомості виникали певні сценарії, які

знаходили своє відображення у мовній картині світу. Пізнаючи об'єктивний світ, людина свідомо або мимоволі порівнювала себе із об'єктами довкілля. Результати цього досвіду втілювалися у мовних одиницях. Особливо яскраво це виявляється у стійких словосполученнях.

Характерною рисою фраземи у будь-якій мові є наявність у ній слова-символа. Загальновідомо, що найчастіше символом виступають назви поширених об'єктів навколишнього світу, зокрема, анімалізми. Зоолексеми є одним з найдавніших прошарків у мові та народній символіці, адже спостереження за тваринами, їхньою поведінкою велися ще первісною людиною.

Зоосимволіка виступала предметом досліджень багатьох вчених. Так, О.А.Куцик досліджувала слова-символи на матеріалі української та російської мов [Куцик 1995, с. 112 – 113]. А. Вежбицька та Е. Рош вивчали характеристики прототипового образу птахів [Вежбицька 1996; Рош 1975]. О.Є. Туленцевою досліджувалися структурно-семантичні, ономазіологічні й когнітивні характеристики орнітономінацій [Туленцева 2004, с. 99 – 107].

Крім того, функціонування тваринних образів у слов'янських мовних картинах світу досліджувалося у працях О.Л. Березовича, Т.В. Леонтьєвої, С.М.Толстої та ін. [Березович 2004; Березович, Леонтьєва 2004; Леонтьєва 2006; Толстая 2002].

У зіставному аспекті вивчалися зооморфні картини світу Т.І. Гончаровою, яка досліджувала цю проблематику на матеріалі еталонних порівнянь [Гончарова 1996].

Однак через яскраво виражений антропоцентризм сьогоденного мовознавства виникає необхідність у дослідженні фразеологічних одиниць із когнітивної точки зору. Вивчення фразем із анімалістичним компонентом у цьому аспекті видається нам актуальним, оскільки людина у центрі світу бачить саме себе і відображає явища, предмети, об'єкти довкілля, сприймаючи їх за своїм образом. Цілком закономірно, що якості тварин є найбільш близькими та зрозумілими людині, оскільки фауна є частиною живої природи.

Мета нашого дослідження – виявлення особливостей функціонування зоонімів у структурі англійських фразеологічних одиниць.

Розв'язання поставленої мети передбачає вирішення наступних **завдань**:

- встановити кількісні характеристики вживання анімалізмів у структурі фразем англійської мови;
- описати важливий фрагмент англійської мовної картини світу через призму анімалізму *horse*;
- дослідити фраземи з точки зору аксіологічного потенціалу;
- провести аналіз мотивації фразеологічних одиниць із анімалістичним компонентом.

Об'єкт нашої розвідки – процес функціонування анімалізмів в англійських фразеологічних одиницях.

Предмет дослідження – фраземи із компонентом *horse*.

Вибір саме цієї назви є не випадковим. Оскільки виникнення прамови пов'язують із використанням індоєвропейцями бронзи, коней і колісниць, то

цілком імовірно, що саме лексема *horse* є одним із найдавніших слів-символів, що функціонують у мовній картині світу.

Джерелом фактичного матеріалу став англо-російський фразеологічний словник: А.В.Кунин. Англо-русский фразеологический словарь [Кунин 2005].

Методом суцільної вибірки нами було вибрано 143 фразеологізми, що містять у собі назви тварин. Кількісне оброблення даних дає наступну інформацію щодо частотності вживання у них певних анімалізмів. Статистичні дані показують, що найвагомішу частку займають групи «Птахи» (36), «Свійські тварини (кіт/собака)» (29), «Худоба» (29). Як видно, в останніх з них зафіксовано паритетні показники.

Дещо меншими за кількістю є групи «Хижаки» (14) та «Риби» (17). Спорадичними є фразеологізми, що містять компонент «Комахи» (7). До групи «Інші» нами були включені назви земноводних (5), гризунів (3) та екзотичних тварин (3).

Як бачимо, кількість фразем, що відносяться до групи «Худоба» є досить значною серед кількості інших словосполучень. До цієї групи відносимо і вирази із компонентом *horse*, оскільки у наш час ця тварина є давно прирученою у людини.

У групі «Худоба» нами виокремлено 20 стійких словосполучень, до структури яких входить досліджуваний компонент. Таким чином, їхня частка становить близько 70 %.

Як правило, фразеологізми, у структурі яких є анімалізм, відображають реальні фізичні властивості тварини у природі, у господарчих традиціях певного етносу і створюють подібні образи. Такі словосполучення ми відносимо їх до вмотивованих.

Під вмотивованістю, слідом за О.І. Блиновою, розуміємо структурно-семантичну властивість слова, яка дозволяє усвідомити раціональність зв'язку значення та звукової оболонки слова на основі його лексичної та структурної співвіднесеності [Блинова 1981, с.30].

Ця дефініція є цілком прийнятною для нашої розвідки, оскільки за своїм змістом фразеологізм ототожнюється із словом. Таким чином, ми відносимо до вмотивованих фраземи, що будуються на реальних, логічних ситуаціях, тобто на природній поведінці коня, його фізичних якостей. Так, зокрема, від природи кінь має велику силу, міцне здоров'я, що знайшло своє відображення у наступних фраземах:

- *strong as a horse* сильний як кінь;

- *a constitution like a horse* кінське здоров'я; пор. із українським стійким порівнянням: *здоровий як бик*.

У іншому випадку фразеологічний зворот вмотивовано також фізичними даними великої тварини, яка, щоб бути сильною та витривалою апетитом, багато їсть: *eat like a horse* їсти як кінь, відрізнятись завидним апетитом.

Саме через фізичні якості, силу людина застосовувала коня у своєму господарстві. Це стало основою для наступних виразів:

- *a willing horse* робоча конячка; так кажуть про безвідмовну людину, що із готовністю береться за будь-яку справу;

- *work like a horse* працювати як кінь; цей вираз наділено уже негативним потенціалом, оскільки має значення: *дуже багато й виснажливо працювати*; в українській та російській мовах також існують аналогічні еквіваленти, пор.: *працювати як каторжний, працювати як віл; работатъ как лошадь*.

І навпаки, дикий кінь є непридатним для фізичної праці. Ці спостереження лягли в основу фраземи: *wild horses wouldn't drag smb*. Це стале словосполучення перекладається: *запрягати у борону дикого коня*. Його вживають, коли йдеться про щось нереальне, нездійсненне. Цей вираз має значення: *кого-н. ніякими силами не примусиш, не відірвеш; силою не вирвеш щось у когось*.

Такі фізичні дані тварини людина використовувала у своєму житті.

Наступна група фразеологізмів зумовлена певними процесами, які відбувалися у господарчій або військовій діяльності:

- *lock the barn-door after the horse is stolen* зачинити стайню, після того, як коня украли; тобто надто пізно; в українській мові маємо еквівалент: *заднім розумом*;

- *put the cart before the horse* ставити бричку перед конем; цей вираз має значення: *робити безглузду справу або робити навпаки*;

- вираз *change horses in mid-stream* перекладається як *мінати коней посеред річки* і має значення: *проводити великі зміни у небезпечний, невідходящий момент*; пор. з укр. *мінати коней на переправі*.

Щодо наступного фразеологізму, то він вмотивований тим, що тільки живий та здоровий кінь є потрібним та корисним для людини: *flog a dead horse* бити здохлого коня. Це словосполучення має значення: *займатися даремною, безглуздою справою*.

Фізичні якості коней використовувалися не лише у господарчій діяльності, але й у спорті, розвагах. Паремія *back the wrong horse* виникла із жаргону відвідувачів перегонів. Вона перекладається: *поставити не на того коня* і має значення: *зробити поганий вибір; прорахуватися; помилитися у розрахунках, у виборі*.

В усі часи кінь дуже високо цінувався як товар або як дарунок, тому перевіряти його стан здоров'я вважалося великою невдячністю: *look a gift horse in the mouth* (букв. *заглядати у рот дарованому коню*) критикувати подарунок. Аналогічні вирази зафіксовано і в українській та російській мовах: *дарованому коневі в зуби не дивляться; дарованому коню зубів не лічать; дарёному коню в зубы не смотрят*.

Спорадичними є паремії, у яких анімалістичний компонент *horse* актуалізується кольороназвами. Так, *a dark horse* (букв. *темна конячка*) вживається, коли мова йде про маловідому особу. Пізніше цей вираз став широко використовуватися у політичному дискурсі: так кажуть про маловідомого кандидата на виборчу посаду.

Паремія *a Trojan horse* троянський кінь є відомою і поширеною не лише в англійській, а й в усіх європейських мовах завдяки античній міфології. На сьогодні так кажуть про чийсь хитрі дії, підступні засоби боротьби.

Щодо паремії *a horse of a different colour* (букв. *кінь іншого кольору*), то вона виникла відносно недавно в результаті зміненого шекспірівського виразу; її семантичне значення: *це вже зовсім інша справа*.

Крім того, нами зафіксовано невелику кількість (4) синонімічних фразеологічних виразів, які можна досить умовно віднести до вмотивованих: *be on one's hobby-horse; ride one's high horse; be on one's high horse; ride the high horse* – осідлати улюбленого коня. Корелятивні вирази маємо і в українській та російській мовах: *сідати на свого улюбленого коника; сідлати свого коня; садиться на свого любимого конька*. Цей фразеологізм має семантику: *розпочати розмову на улюблену тему*.

За своїм характером, на думку В.Г. Гака, мотивація може бути явною або прихованою [Гак 1966, с. 17 - 18]. Очевидно, у даному випадку ми маємо випадок саме прихованої мотивації, адже досить важко встановити прямий зв'язок між сідланням коня та приємною розмовою.

Висновки. Отже, дослідження функціонування анімалізму *horse* у структурі паремій показує, що для цього процесу є характерними наступні тенденції:

- на формування фразеологічних зворотів із анімалістичним компонентом *horse* здійснили найбільший вплив пізнавальна діяльність людини, господарчі традиції етносу; мають місце також і культурні та політичні чинники, але такі випадки є спорадичними;

- переважаюча більшість фразем із компонентом *horse* має позитивний аксіологічний потенціал;

- англійські фразеологічні сполучення із досліджуваним компонентом мають високий ступінь вмотивованості.

Перспективою наших подальших розвідок ми вважаємо вивчення інших анімалістичних компонентів у структурі фразеологічних сполучень.

Література

- Березович Е.Л.* К этнолингвистической интерпретации семантических полей / Е.Л. Березович // Вопросы языкознания. – 2004. – № 6. – С. 3 – 24. *Березович Е.Л., Леонтьева Т.В.* Языковой образ дурака: этнолингвистический аспект / Е.Л. Березович, Т.В. Леонтьева // Язык культуры: Семантика и грамматика. К 80-летию со дня рождения акад. Н.И.Толстого (1923 – 1996). – М., 2004. – С. 368 – 383. *Блинова О.И.* Термин и его мотивированность / О.И. Блинова // Терминология и культура речи. – М.: Наука, 1981. – С. 28 – 37. *Вежбицкая А.* Язык. Культура. Познание / А. Вежбицкая. – М.: Русские словари, 1996. – 416 с. *Гак В.Г.* Беседы о французском слове (Из сравнительной лексикологии французского и русского языков) / В.Г.Гак. – М.: Международные отношения, 1966. – 335 с. *Гончарова Т.І.* Спільність та специфіка мовних зооморфних картин світу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство» / Т.І. Гончарова. – Харків, 1996. – 22 с. *Кунин А.В.* Англо-русский фразеологический словарь / А.В. Кунин. – 6-е изд., стереотип. – М.: Рус.яз. – Медиа, 2005. – 501 с., [11]. *Куцик О.А.* Слова із символічним значенням в основі українських і російських фразем / О.А.Куцик // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Проблеми зіставної семантики». – К.: КДЛУ, 1995. – С. 112 –113. *Леонтьева Т.В.* Интеллект человека в зеркале «растительных

метафор» / Т.В.Леонтьева // Вопросы языкознания. – 2006. – № 5. – С. 57 – 77. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: енциклопедичний довідник. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 712 с. Толстая С.М. Мотивационные семантические модели и картина мира // С.М. Толстая // Русский язык в научном освещении. – 2002. – № 1(3). – С. 112 – 127. Туленцева Е.Е. Языковая и концептуальная картина мира в номинациях представителей орнитофауны / Е.Е. Туленцева // Дискурс у комунікаційних системах: збірник наукових статей. – К.: КиМу, 2004. – С. 99 – 107. Rosh E. H. Cognitive representation of semantic categories / E. H. Rosh // Journal of Experimental Psychology. – 1975. – Vol. 104. – P. 192 – 233.

MYKHAYLENKO V. V.

(Bukovyna State Finance Academy)

MODAL VERB DISTRIBUTION: FUNCTIONAL SEMANTICS

Стаття присвячена інтерпретації семантики модального дієслова в економічному дискурсі. Реалізація певного компонента значення залежить від авторської інтенції, регістру дискурсу та дистрибутивної моделі. Домінантний компонент значення, представлений у словниковій статті, «прочитується» першим, решта компонентів активізуються зазначеними факторами у дискурсі.

Ключові слова: модальне дієслово, значення, етимологія.

The area of modality is concerned with notions such as obligation and necessity (strong modality), possibility and permission (weak modality), volition, and ability. The notions of necessity and possibility are classified as epistemic modality and those of obligation and permission are termed as deontic modality.

English basic modals undergo deep changes primarily within their own paradigm due the influence of grammaticalization and lexicalization, both processes of the interparadigmatic character (Bolinger 1980). Numerous investigations of modal semantics limited by phrase or sentence have not found a new perspective in this domain (Palmer 1986; Heine 1993; Bybee et al. 1994). Like so many others before it, this exposition is of the meaning of the English modal auxiliaries, which are found in utterances conveying modal meanings such as *ability*, *possibility*, and *permission*. However, unlike the majority of its predecessors, the present rendering admits to being about more than semantics. With the five central modal auxiliaries, *can*, *may*, *must*, *will*, and *shall*, the modals for short, as a point of departure, a framework will be formulated to shed light on some central aspects of the immense context and context sensitivity involved in the meaning of utterances of sentences containing a modal auxiliary. Within the discourse structure modal semantics can define its complex nature and reveal some shifts.

So far all “irregular” features of the earliest research failed to interpret modals semantics. Discourse analysis is able to stress the shifts in modal semantics which did